

Her Yönüyle Yabancı Dil Öğretimi

Editör: Binnur İLTER

Dil Editörü: Ömer Bahadır İLTER

Editör: Binnur İLTER

Dil Editörü: Ömer Bahadır İLTER

HER YÖNÜYLE YABANCI DİL ÖĞRETİMİ

ISBN 978-625-8325-88-1

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2023, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Mayıs 2023, Ankara

Yayın-Proje: Şehriban Türüldür
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara
Tel: (0312) 341 36 67

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 47865

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Bu kitap her yönüyle yabancı dil öğretimini ele alarak hazırlanmıştır. İçinde ele alınan konular yabancı dil öğretiminin tarihsel gelişimi ile başlıyor ve bunu öğretmen yetiştirme, çocuklara yabancı dil öğretimi, Avrupa Konseyi Dil Politikaları bölümünün yabancı dil öğretimine bakışı, dil ve kültür ilişkisi, dil becerilerinin ölçülmesi ve değerlendirilmesi, Dilbilim alanının önemi, teknolojinin yeri, öğrenme sürecinde kısa öykülerin yeri, tümleşik dil becerilerinin geliştirilmesi, bireysel farklılıkların dikkate alınması ve yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi konularını kapsamaktadır.

Kitabın Türkçe yazılması ve tüm yabancı dil öğrenen öğretmenlere hitap ediyor olması bir avantaj olarak değerlendirilmelidir. Rahmetli hocamız Mehmet Ali

ERKİNER beyin de vurguladığı gibi “oyunun kurallarının anadilde açıklanması, oyunun ise amaç dilde oynanması önemlidir.” deyişini destekler nitelikte görülmelidir. Bu bağlamda Ankara Üniversitesi DTCF Dilbilim Bölümünde yer alan Uygulamalı Dilbilim ya da Yabancı Dil Eğitimi Anabilim Dalındaki tüm derslerin Türkçe verilmesi yabancı dillerin öğretimine hem akademisyen yetiştirme hem de öz Türkçe kavramların kazandırılmasında büyük katkılar sağlamıştır. Bu kitabın yazarları arasında da buradan mezun kişilerin de yer alması takdire değer görülmelidir.

Bu çalışmanın, tüm yabancı dillerin öğretimi ile ilgilenen öğretmenlere kılavuz-kaynak kitap olmasını ve alanyazına katkı getirmesini temenni eder, emeği geçen tüm meslektaşlarımı ve öğrencilerimi kutlarım.

Prof. Dr. Özcan DEMİREL

BÖLÜMLER VE YAZARLARI

Editör: Binnur İLTER

Dil Editörü: Ömer Bahadır İLTER

1. Bölüm: Yabancı Dil Öğretim Tarihi

Prof. Dr. Abdulvahit ÇAKIR, Ufuk Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-8563-6830

2. Bölüm: Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğretmeni Yetiştirme

Prof. Dr. Paşa Tevfik CEPHE, Gazi Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-4245-8648
Dr. Öğr. Üyesi Şafak MÜJDECI, Gazi Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-9720-025X

3. Bölüm: Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi

Prof. Dr. Binnur İLTER, Akdeniz Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-1886-6569

4. Bölüm: Dil Öğreniminde Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metninin Kullanımı

Prof. Dr. İlknur SAVAŞKAN, Uludağ Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-4537-0358

5. Bölüm: Yabancı Dil Öğretiminde Kültür

Doç. Dr. Mustafa CANER, Akdeniz Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-5741-5037

6. Bölüm: Yabancı Dil Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme

Doç. Dr. Fatma Özlem SAKA, Akdeniz Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-0647-9983

7. Bölüm: Yabancı Dil Öğretiminde Dilbilimin Önemi

Prof. Dr. Turan PAKER, Pamukkale Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-3941-3975

8. Bölüm: Türkiye’de Yabancı Dil Eğitiminde Yaşanan Sorunlar

Doç. Dr. İsmail YAMAN, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-1323-4909

9. Bölüm: Teknoloji ve Yabancı Dil Öğretimi

Arş. Gör. Burak ASMA, Akdeniz Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-3602-3867

10. Bölüm: Yabancı Dil Öğretiminde Kısa Hikayelerin Kullanımı

Dr. Öğr. Üyesi Lütfiye CENGİZHAN, Trakya Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-4814-3863

**11. Bölüm: Tümlleşik Dil Becerilerinin Yabancı Dil Öğretiminde Öğrenimi-
Öğretimi**

Dr. Öğr. Üyesi Simla COURSE, Akdeniz Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-2977-853X

12. Bölüm: Yabancı Dil Öğretiminde Bireysel Farklılıklar

Dr. Funda ÖLMEZ ÇAĞLAR, Akdeniz Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-6114-8445

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iii
Bölümler ve Yazarları.....	v

1. BÖLÜM

YABANCI DİL ÖĞRETİM TARİHİ

Antik Çağ.....	2
Orta Çağ.....	2
Yeni Çağ.....	4
Yakın Çağ.....	5
Yakın Çağda Türklerin Avrupa Dillerini Öğrenme ve Öğretme Çabaları.....	10
Sonuç ve Bazı Öneriler.....	11
Kaynakça.....	13

2. BÖLÜM

YABANCI DİL OLARAK İNGİLİZCE ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME

Giriş.....	15
Yabancı Dil Öğretmeni Yetiştirme Alanının Kapsamı.....	16
Yabancı Dil Öğretmeni Yetiştirme Modelleri.....	17
Yabancı Dil Öğretmeni Yetiştirmede Paradigma Değişikliği.....	21
Türkiye'de Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğretmeni Yetiştirmenin Tarihsel Gelişimi.....	22
Türkiye'de İngilizce Öğretmeni Yetiştirme Programı Müfredatlarında Yeniden Yapılandırma.....	24
Sonuç ve Öneriler.....	25
Kaynakça.....	28

3. BÖLÜM

ÇOCUKLARA YABANCI DİL ÖĞRETİMİ

Giriş.....	31
Çocukların Dil Gelişimi.....	32
Çocukların Yabancı Dil Öğretiminde Karşılaştığı Sorunlar.....	33
Çocuklara Yabancı Dil Öğretirken Kullanılabilecek Yabancı Dil Öğretim Yöntem ve Teknikleri.....	34
Çocuklara Yabancı Dili Sevdirebilmek İçin Kullanılacak Materyaller.....	38

Çocuklara Yabancı Dil Öğreten Öğretmen Özellikleri	39
Sonuç ve Öneriler	41
Kaynakça.....	42

4. BÖLÜM

DİL ÖĞRENİMİNDE DİLLER İÇİN AVRUPA ORTAK BAŞVURU METNİNİN KULLANIMI

Giriş.....	45
Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni: Kısa Tarihçesi	46
Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metninin Türkçe Çevirisi.....	48
Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni: Yabancı Dil Öğrenimi ve Öğretimi	49
Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni: Yabancı Dilde Ölçme ve Değerlendirme...54	
Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni- Tamamlayıcı Cilt (2020)	57
Sonuç.....	58
Kaynakça.....	59

5. BÖLÜM

YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE KÜLTÜR

Dil ve Kültür İlişkisi	61
Kültürün Tanımı.....	65
Kültürün Bileşenleri	65
Dil ve Kültür Etkileşimi	66
Yabancı Dil Öğretiminde Kültür	68
Kültür, Yabancı Dil Öğretiminde Yeni Bir Beceri mi?	70
Yabancı Dil Öğretiminde Hedef ve Yerel Kültür Kullanımı.....	72
Yabancı Dil Öğretmenlerine Öneriler	74
Kaynakça.....	76

6. BÖLÜM

YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Giriş.....	79
Yabancı Dil Öğretiminde Ölçme Değerlendirmenin Yeri ve Önemi	80
Yabancı Dil Öğretiminde Sınav ve Değerlendirme.....	80
Yabancı Dil Öğretiminde Uygulanan Değerlendirme Türleri.....	81

Geleneksel Değerlendirme.....	81
Alternatif Değerlendirme.....	86
Dinamik Değerlendirme.....	92
Sonuç ve Öneriler.....	93
Kaynakça.....	94

7. BÖLÜM

YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE DİLBİLİMİN ÖNEMİ

Giriş.....	97
Sesbilim ve Dil Öğretimi.....	98
Sözdizimi, Biçimbilim ve Dil Öğretimi.....	101
Anlambilim ve Dil Öğretimi.....	105
Toplumdilbilim ve Dil Öğretimi.....	107
Psikodilbilim ve Dil Öğretimi.....	108
İkinci Dil Edinimi ve Dil Öğretimi.....	109
Sonuç ve Öneriler.....	112
Kaynakça.....	113

8. BÖLÜM

TÜRKİYE’DE YABANCI DİL EĞİTİMİNDE YAŞANAN SORUNLAR

Giriş.....	115
Yabancı Dil Eğitimine İlişkin Sorunlar.....	118
Güdülenmeye İlişkin Sorunlar.....	118
Hedef Dile Temas Etme Süresine İlişkin Sorunlar.....	119
Materyal Boyutuna İlişkin Sorunlar.....	120
Öğretmen Boyutuna İlişkin Sorunlar.....	122
Ölçme-Değerlendirme Boyutuna İlişkin Sorunlar.....	124
Sonuç.....	126
Kaynakça.....	127

9. BÖLÜM

TEKNOLOJİ VE YABANCI DİL ÖĞRETİMİ

Giriş.....	129
Teknoloji ve Yabancı Dil Öğretimi	129
Teknoloji Tabanlı Kelime Öğretimi	130
Dilbilgisi Öğretimine Yönelik Uygulamalar	132
Alıcı Dil Becerilerine Yönelik Uygulamalar	134
İfade Edici Dil Becerilerine Yönelik Uygulamalar.....	136
Çevrimiçi/Uzaktan Yabancı Dil Öğretiminde Etkileşim Sorunsalı ve Çözüm Önerileri	141
Yabancı Dil Öğretiminin Geleceği	143
Kaynakça.....	145

10. BÖLÜM

YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE KISA HİKAYELERİN KULLANIMI

Giriş.....	147
Kısa Hikâye Nedir?.....	148
Kısa Hikâyenin Öğeleri.....	149
Olay Örgüsü	150
Karakterler.....	153
Karakter Çeşitleri.....	154
Ton ve Üslup (Tone and Style).....	155
Edebi Dil ve Figüratif Dil	156
Hikâye Okuma Stratejileri.....	158
Sonuç ve Öneriler	162
Kaynakça.....	164

11. BÖLÜM

TÜMLEŞİK DİL BECERİLERİNİN YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE ÖĞRENİMİ-ÖĞRETİMİ

Dinleme Becerisi	167
Konuşma Becerisi.....	172
Okuma Becerisi	177
Yazma Becerisi	183
Kaynakça.....	186

12. BÖLÜM**YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE BİREYSEL FARKLILIKLAR**

Giriş.....	187
Bilişsel Farklılıklar.....	189
Dil Yeteneği.....	189
Çalışma Belleği.....	189
Öğrenme Stilleri, Stratejileri ve Öz Düzenleme.....	190
Çabaya İlişkin Farklılıklar.....	191
Motivasyon.....	191
Düşünce Yapısı.....	193
İletişim Kurma İstekliliği.....	193
Duyuşsal Farklılıklar.....	194
Kaygı.....	194
Özyeterlik.....	195
Öğrenen İnançları.....	196
Sosyokültürel ve Demografik Farklılıklar.....	197
Yaş.....	197
Öğrenen Kimliği.....	198
Bireysel Farklılıkların Yabancı Dil Öğretimine Yansımaları.....	199
Sonuç ve Öneriler.....	201
Kaynakça.....	203

Editör Hakkında 205

Yazarlar Hakkında..... 206

1. BÖLÜM

YABANCI DİL ÖĞRETİM TARİHİ

Prof. Dr. Abdulvahit ÇAKIR, Ufuk Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-8563-6830

BÖLÜM SORULARI

- Dilcilik alanında dünya ve Türk tarihinde belli başlı çalışmalar hangileridir?
- Yabancı dil öğretimi konusunda Türkiye kendi deneyimlerinden yararlanmakta mıdır?
- Yabancı dil eğitiminde her ülkeye benzer hatta aynı yöntemleri önermek bilimsel bir yaklaşım mıdır?
- Diğer ülkelere İngilizce eğitimi konusunda yöntem ihraç eden ve yabancı dil eğitimini adeta bacasız sanayi olarak kullanan ülkeler, kendi vatandaşlarına yabancı dil öğretmekte ne kadar başarılıdır?
- Yerelleşme veya küyerelleşme çözüm olabilir mi?

Tarihi bilmek muhakeme gücümüzü artırır. Eskiden olanları hatırlamak mevcut durumu daha iyi kavramamıza ve değerlendirmemize katkıda bulunur. Benzer durumlarla karşılaştığımızdan ne yapacağımız veya ne yapmayacağımız konusunda daha doğru kararlar vermemize yardımcı olur. Dil öğretimi alanında da tarihte olanları bilmek, dil öğretimiyle ilgili daha akıllıca tercihler yapmamızı sağlayacaktır. Tarih kesintisiz bir bütündür, ancak tarihçiler, pratik gerekçelerle olsa gerek, tarihsel olayları geleneksel olarak dört döneme bölerek anlatma eğilimindedir: Antik Çağ (M.Ö. 3200-M.S. 375), Orta Çağ (375-1453), Yeni Çağ (1453-1789) ve Yakın Çağ (1789-Günümüz). Bu makalede dil ve dil öğretimi çalışmalarının tarihsel seyri, yine pratik gerekçelerle, bu dönemlere bölünerek verilmiştir. Bu kısa yazının tarihte yapılan çok sayıdaki dil çalışmalarının ancak küçük bir kısmını içerdiğini belirtmek gerekir. Seçimler, esas itibarıyla, çalışmaların bilimsel önemi yanında Türkiye'deki sorunlarla ilgisine bakılarak öznel olarak yapılmıştır.